

P7_TA(2011)0020

EU:n ja Libyan puitesopimus

Euroopan parlamentin suositus neuvostolle 20. tammikuuta 2011 EU:n ja Libyan puitesopimuksesta käytävistä neuvotteluista (2010/2268(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Ana Gomesin S&D-ryhmän puolesta esittämän ehdotuksen suositukseksi neuvostolle EU:n ja Libyan puitesopimuksesta parhaillaan käytävistä neuvotteluista (B7-0615/2010),
- ottaa huomioon 15. lokakuuta 2007 kokoontuneen yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston päätelmät neuvottelujen aloittamisesta EU:n ja Libyan välisestä puitesopimuksesta ja 18.–19. kesäkuuta sekä 29.–30. lokakuuta 2009 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät siirtolaisuuteen liittyvistä politiikoista,
- ottaa huomioon komission jäsenen Ferrero-Waldnerin ja Eurooppa-asioiden sihteerin El Obeidin yhdessä 23. heinäkuuta 2007 allekirjoittaman yhteistyöpöytäkirjan,
- ottaa huomioon EU:n ja Libyan puitesopimuksesta parhaillaan käytävät neuvottelut,
- ottaa huomioon marraskuussa 2004 käyttöön otetun Bengasin HI-virustartuntoja koskevan toimintasuunnitelman,
- ottaa huomioon EU:n ja Libyan nykyisen käytännön yhteistyön siirtolaisasioissa sekä siirtolaisuutta koskevan yhteistyöohjelman, jonka komissio ja Libya allekirjoittivat 4. lokakuuta 2010,
- ottaa huomioon 10. joulukuuta 1948 annetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon 28. heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31. tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan pakolaisten asemasta,
- ottaa huomioon, että Libya on allekirjoittanut useita kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, kuten kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (1970), taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (1970), kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (1968), kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (1989), kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen (1989), lasten oikeuksia koskevan yleissopimuksen (1993) ja yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksien suojelusta (2004),
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 18. joulukuuta 2007 antaman päätöslauselman 62/149, jossa kehoitetaan keskeyttämään

kuolemanrangaistuksen käyttäminen, sekä Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 18. joulukuuta 2008 antaman päätöslauselman 63/168, jossa kehoitetaan panemaan täytäntöön vuoden 2007 yleiskokouksen päätöslauselma 62/149,

- ottaa huomioon Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien peruskirjan sekä siihen liitetyn Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien tuomioistuinta koskevan pöytäkirjan, joista ensiksi mainitun Libya ratifioi 26. maaliskuuta 1987 ja toiseksi mainitun 19. marraskuuta 2003,
 - ottaa huomioon syyskuussa 1969 tehdyn Afrikan unionin yleissopimuksen Afrikan pakolaisongelman erityisistä näkökohdista sekä sen, että Libya on ollut yleissopimuksen osapuolena 17. heinäkuuta 1981 lähtien,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,
 - ottaa huomioon 18. tammikuuta 2007 Libyassa työskennelleelle hoitohenkilökunnalle langetetusta kuolemantuomiosta¹ ja 17. kesäkuuta 2010 teloituksista Libyassa² antamansa päätöslauselmat,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 121 artiklan 3 kohdan ja 97 artiklan,
 - ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A7-0368/2010),
- A. ottaa huomioon, että jatkuvasta autoritäärisestä hallinnosta ja perusoikeuksia ja -vapauksia koskevien kansainvälisten yleissopimusten järjestelmällisestä rikkomisesta huolimatta Libyan kauppaa- ja poliittiset suhteet EU:n jäsenvaltioiden kanssa lisääntyvät ja maa on EU:n Välimeren alueen sekä Afrikan kumppanina monissa eri kysymyksissä, jotka vaikuttavat turvallisuuteen ja vakauteen, kuten siirtolaisuus, kansanterveys, kehitys, kauppaa- ja taloussuhteet, ilmastonmuutos, energia ja kulttuuriperintö,
- B. ottaa huomioon, että useilla EU:n jäsenvaltioilla on läheiset suhteet Libyaan ja että niiden yritykset ja pankit toimivat välineenä Libyan Euroopassa tekemille investoinneille, ja ottaa huomioon, että Italia allekirjoitti 30. elokuuta 2008 Libyan kanssa ystävyyssovimuksen, jolla hallinnoidaan suhteita eri aloilla, kuten siirtolaisuuden hallinnassa tehtävässä yhteistyössä sekä sotaan ja siirtomaahallintoon liittyvien taloudellisten korvausten maksamisessa; ottaa huomioon, että Italian parlamentti pyysi 9. marraskuuta 2010 hallitusta tarkistamaan kyseistä sovimusta,
- C. ottaa huomioon, että EU:n ja Libyan puitesopimuksesta parhaillaan käytävät neuvottelut kattavat monia eri osa-alueita, jotka ulottuvat poliittisen vuoropuhelun vahvistamisesta siirtolaisuuden hallintaan, kauppaa- ja taloussuhteiden kehittämiseen, energiavarmuuteen ja yhteistyön parantamiseen eri aloilla; ottaa huomioon, että puitesopimuksen odotetaan tarjoavan mahdollisuuden Libyan ja EU:n välisen poliittisen vuoropuhelun tehostamiseen,
- D. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien kunnioittaminen, demokratia ja oikeusvaltion periaate sekä kuolemanrangaistuksen vastustaminen ovat EU:n keskeisiä periaatteita;

¹ EUVL C 244 E, 18.10.2007, s. 208.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0246.

toteaa, että Euroopan parlamentti on vahvasti sitoutunut kuolemanrangaistuksen lakkauttamiseen kaikkialla maailmassa ja että se vaati toistuvasti kuolemantuomioiden peruuttamista sekä Libyassa useita vuosia vangittuina olleiden palestiinalaisen lääkärin ja viiden bulgarialaisen sairaanhoitajan vapauttamista vankilasta sen lisäksi, että se on tuominnut Libyan ja muiden maiden kansalaisten teloitukset, joita Libyassa on suoritettu,

- E. ottaa huomioon, että Libya on ratifioinut Afrikan unionin yleissopimuksen Afrikan pakolaisongelmien erityisistä näkökohdista ja että yleissopimuksen 8 artiklassa painotetaan, että yleissopimuksella täydennetään tehokkaasti Afrikan alueella Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1951 yleissopimusta pakolaisten asemasta ja että Afrikan unionin jäsenvaltiot toimivat yhteistyössä UNHCR:n kanssa; toteaa kuitenkin, ettei Libya ole ratifioinut vuoden 1951 YK:n pakolaissopimusta, joka on ainoa kansainvälinen yleissopimus, johon sisältyy kattava pakolaisten määritelmä ja jonka johdosta toteutetaan sitovia suojelutoimenpiteitä ja otetaan käyttöön erityinen mekanismi UNHCR:n viraston suorittamaa valvontaa varten,
- F. ottaa huomioon, että on olemassa kattavia todisteita Libyan siirtotyöläisiin näiden kansallisen tai etnisen alkuperän perusteella kohdistamasta laajamittaisesta syrjinnästä ja erityisesti sen afrikkalaisiin siirtotyöläisiin kohdistamasta rotusyrjinnästä, ja on syvästi huolissaan tiedoista, jotka koskevat naisiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa,
- G. ottaa huomioon, että EU:n perusoikeuskirjan 19 artiklan 2 kohdassa määrätään, että ketään ei saa palauttaa, karkottaa tai luovuttaa sellaiseen maahan, jossa häntä vakavasti uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai halventava rangaistus tai kohtelu,
- H. ottaa huomioon, että Libya valittiin 13. toukokuuta 2010 YK:n ihmisoikeusneuvostoon, että se on ratifioinut useita kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia ja että näin ollen sitä sitovat ihmisoikeuksien kunnioittamista koskevat kansainväliset velvoitteet, mutta se ei ole tähän mennessä vielä toteuttanut konkreettisia toimenpiteitä ihmisoikeustilanteensa parantamiseksi ja todellisen yhteistyön aloittamiseksi YK:n erityismenettelyjen ja perussopimuksen mukaisten elinten kanssa; ottaa huomioon, että ihmisoikeudet ovat jakamattomia ja että siitä huolimatta, että Libyan kansalaiset ja Libyassa asuvat ulkomaalaiset nauttivat valtion tulonsiirtojen ansiosta tiettyjä taloudellisia ja sosiaalisia etuuksia, he ovat vailla useimpia kansalais- ja poliittisia oikeuksia, kuten sanavapautta, kokoontumis- ja yhdistymisvapautta, oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, työoikeuksia, naisten oikeuksia sekä vapaita vaaleja, ja ottaa huomioon, että mielivaltaisia pidätyksiä, kidutusta, katoamisia ja syrjintää tapahtuu usein varsinkin siirtotyöläisten tapauksessa,
- I. ottaa huomioon, että Libyassa valtion vallankäyttö ei perustu oikeusvaltioperiaatteeseen eikä demokraattiseen vastuuvollisuuteen ja että se on johtanut mielivaltaiseen ja ennalta arvaamattomaan käytökseen ulkomaalaisia ja heidän etujaan kohtaan, kuten äskettäin tapahtui sveitsiläisten liikemiesten ja tavallisen rikollisuuden vuoksi teloitettujen ulkomaalaisten, joiden henkilöllisyyttä ei ole paljastettu, tapauksessa,
- 1. esittää meneillään olevien puitesopimusneuvottelujen yhteydessä neuvostolle seuraavat suositukset:

- (a) panee merkille neuvoston äskettäin tekemän päätöksen sallia lopulta joukon parlamentin jäseniä tutustua komissiolle annettuun EU:n ja Libyan välisen puitesopimuksen neuvotteluvaltuutukseen; pahoittelee kuitenkin tämän päätöksen viivästymistä ja kehottaa suomaan parlamentille mahdollisuuden tutustua kaikkia parhaillaan neuvoteltavia kansainvälisiä sopimuksia koskeviin valtuutuksiin SEUT-sopimuksen 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti, jossa todetaan, että parlamentin on saatava välittömästi ja täysimääräisesti tietoa menettelyn kaikissa vaiheissa;
- (b) pitää myönteisenä EU:n ja Libyan välisten neuvottelujen aloittamista, joka on askel kohti EU:n ja Välimeren alueen sekä Afrikan välisen uuden suhteen luomista; pitää Libyan kanssa tehtävää yhteistyötä hyödyllisenä turvallisuuteen ja vakauteen, siirtolaisuuteen, kansanterveyteen, kehitykseen, kauppaan, ilmastonmuutokseen, energiaan sekä kulttuuriin liittyvien näkökohtien käsittelemisessä;
- (c) kehottaa neuvostoa ja komissiota suosittelemaan painokkaasti, että Libya ratifioi vuoden 1951 Geneven pakolaissopimuksen sekä sen vuonna 1967 tehdyn pöytäkirjan mukaan lukien täysimääräinen yhteistyö UNHCR:n kanssa ja että se hyväksyy sellaisen turvapaikkalainsäädännön, jossa tunnustetaan pakolaisasema sekä siihen liittyvät oikeudet ja jossa kielletään joukkokarkotukset ja vahvistetaan palauttamiskieltoa koskeva periaate;
- (d) muistuttaa neuvostoa ja komissiota niiden velvollisuudesta varmistaa, että EU:n ulkopolitiikka on kaikilta osin sopusoinnussa perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 19 artiklan kanssa, jossa kielletään joukkokarkotukset ja vahvistetaan palauttamiskieltoa koskeva periaate;
- (e) kehottaa neuvostoa ja komissiota pyytämään, että Libyan viranomaiset allekirjoittavat yhteistyöpöytäkirjan, jossa UNHCR:lle myönnetään laillinen läsnäolo-oikeus Libyassa ja täysimääräinen liikkumisvapaus sekä valtuudet toteuttaa kaikkia suojatoimia;
- (f) kehottaa neuvostoa ja komissiota varmistamaan, että takaisinottosopimuksen tekeminen Libyan kanssa tulee kyseeseen ainoastaan laittomien maahanmuuttajien tapauksessa, jolloin se ei koske turvapaikanhakijoita, pakolaisia tai suojelun tarpeessa olevia henkilöitä, ja toistaa, että palauttamiskieltoa koskeva periaate koskee kaikkia henkilöitä, joita uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen kohtelu;
- (g) kehottaa neuvostoa tarjoamaan asettautumismahdollisuuden UNHCR:n Libyassa pakolaisiksi määrittelemille henkilöille 4. lokakuuta 2010 allekirjoitetun, siirtolaisuutta koskevan yhteistyöohjelman mukaisesti;
- (h) kehottaa neuvostoa ja komissiota lisäämään tukeaan UNHCR:n toiminnalle ja kehottamaan samalla Libyan viranomaisia noudattamaan kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä maassa ilman asianmukaisia asiapapereita oleskelevien henkilöiden kohtelussa sekä sallimaan UNHCR:n järjestelmällisen pääsyn pidätyskeskuksiin;

- (i) kehottaa neuvostoa ja komissiota tarjoamaan Libyalle ja UNHCR:lle, Kansainväliselle siirtolaisuusjärjestölle sekä kansainväliselle siirtolaispolitiikan kehittämisskeskukselle ja muille asiantuntijaelimille tukea alueella ilmenevän ihmiskauppaongelman torjumiseksi kiinnittäen erityistä huomiota naisten ja lasten suojeluun, ja tarjoamaan myös apua laillisten siirtolaisten kotouttamiseen ja maassa laittomasti oleskelevien siirtolaisten olojen kohentamiseen; pitää tässä yhteydessä tervetulleena sopimusta siirtolaisuutta koskevasta yhteistyöohjelmasta, jonka komission jäsenet Malmström ja Füle allekirjoittivat Libyan viranomaisten kanssa lokakuussa 2010;
- (j) kehottaa komissiota toimittamaan parlamentille kaikki yksityiskohtaiset tiedot, jotka liittyvät EU:n ja Libyan väliseen kumppanuussopimukseen käytettäviin ulkoisiin rahoitusvälineisiin;
- (k) kehottaa neuvostoa vaatimaan Libyaan sitoutumaan kuolemantuomioiden täytäntöönpanon keskeyttämiseen YK:n yleiskokouksen 18. joulukuuta 2007 ja 18. joulukuuta 2008 antamien päätöslauselmien mukaisesti kuolemantuomioiden täytäntöönpanon lopettamiseksi kokonaan ja luovuttamaan kaikkia Libyassa vuodesta 2008 lähtien teloitettuja henkilöitä koskevat tiedot sekä ilmoittamaan kyseisten henkilöiden nimet sekä syytteet, joiden nojalla heidät oli tuomittu; kehottaa korkeaa edustajaa / varapuheenjohtajaa korostamaan, että EU pitää kuolemantuomioiden täytäntöönpanon lopettamista kokonaan poliittisena prioriteettina, ottamalla asian järjestelmällisesti esille Libyan viranomaisten kanssa;
- (l) kehottaa neuvostoa vaatimaan, että puitesopimukseen sisällytetään kansainvälistä rikostuomioistuinta koskeva lauseke, minkä johdosta Libyan olisi harkittava Rooman perussäännön ratifiointia;
- (m) kehottaa neuvostoa ehdottamaan Libyalle yhteistyötä sellaisissa ohjelmissa, joilla vahvistetaan kestävä kehitys sekä ilmastonmuutosta, vesivajetta ja aavikoitumista ja muita ympäristöasioita koskevia alueellisia synergioita;
- (n) kehottaa neuvostoa ja komissiota kannustamaan puitesopimuksesta käytävien neuvottelujen yhteydessä Libyaan osallistumaan Euro–Välimeri-kumppanuuteen sekä Välimeren unionin toimintaan ja sen keskeisiin hankkeisiin;
- (o) kehottaa komissiota noudattamaan täysimääräisesti SEUT-sopimuksen 218 artiklan mukaista velvoitettaan ja ilmoittamaan Euroopan parlamentille asianmukaisesti, mihin EU pyrkii Libyan kanssa puitesopimuksesta käytävien neuvottelujen energiaosioon sisältyvällä ydinalan yhteistyöllä kaikki poliittiset ja turvallisuusnäkökohdat mukaan lukien;
- (p) onnittelee Libyan terveysviranomaisia ja hoitohenkilökuntaa huomattavista parannuksista, jotka saavutettiin HI-viruksen/aidsin leviämisen estämiseen liittyvässä lääketieteellisessä ja tutkimuskapasiteetissa EU:n ja Libyan yhdessä toteuttaman Bengasin toimintasuunnitelman avulla, ja tukee pyyntöä kyseisen yhteistyön laajentamiseksi myös muiden tartuntatautien hoitoon ja muihin sairaaloihin Libyassa; kehottaa EU:n jäsenvaltioita tarjoamaan libyalaisille potilaille erikoissairaanhoidon mukaan lukien eurooppalaisissa erikoissairaaloissa

annettavan väliaikaisen hoidon saannin helpottaminen;

- (q) katsoo, että puitesopimukseen olisi sisällyttävä tuki institutionaalisten valmiuksien kehittämiseksi keinona vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa, Libyan nykyaikaistamista, demokraattisia uudistuksia, riippumattomia tiedotusvälineitä ja riippumatonta oikeuslaitosta sekä edistää muita ponnisteluja yritysten, tiedeyhteisön, kansalaisjärjestöjen ja muiden libyalaisien sidosryhmien toiminnan helpottamiseksi;
 - (r) kehottaa neuvostoa ja komissiota varmistamaan, että kaupankäyntiä varten laadittavissa ohjelmissa keskitytään todellisen tuen tarjoamiseen yrityksille ja erityisesti pienille ja keskisuurille liikeyrityksille niiden vientikapasiteetin maksimoimiseksi;
 - (s) pyytää neuvostoa ja komissiota kehottamaan Libyaa noudattamaan täysimääräisesti niitä sitoumuksia, joita se on tehnyt liittyessään YK:n ihmisoikeusneuvostoon, ja kehottaa näin ollen Libyaa myöntämään jatkuvasti voimassa olevat kutsut maahan YK:n erityismenettelyjen puitteissa nimitetyille henkilöille, kuten laittomia, summittaisia ja mielivaltaisia teloituksia käsittelevälle YK:n erityisraporttijalle, kidutustapauksia käsittelevälle YK:n erityisraporttijalle, sananvapautta käsittelevälle YK:n erityisraporttijalle, rasismia, rotusyrjinnän, muukalaisvihamielisyyden ja suvaitsemattomuuden nykyaikaisia muotoja käsittelevälle YK:n erityisraporttijalle sekä tahdonvastaisia katoamisia käsittelevälle työryhmälle sekä mielivaltaisia pidätyksiä käsittelevälle työryhmälle, kuten äskettäin julkaistussa, Libyaa koskevassa yleisessä määräaika-arvioinnissa kehoitetaan; kehottaa samassa hengessä sallimaan riippumatonta arviointia kokonaisvaltaisesta ihmisoikeustilanteesta suorittavien tahojen esteettömän pääsyn Libyaan;
 - (t) kehottaa neuvostoa varmistamaan, että libyalaisille myönnetään Schengen- viisumeja ilman aiheettomia viivytyksiä, tarkastelemaan muita helpottamismenettelyjä ja pyytämään Libyan viranomaisia helpottamaan viisumien myöntämistä Libyassa asuville tai ammatillista toimintaa harjoittaville EU:n kansalaisille;
 - (u) suosittelee EU:n edustuston perustamista Tripoliin mahdollisimman pian;
2. kehottaa puhemies välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja tiedoksi komissiolle sekä Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallituksille.